

HOTEL BORG

NIKOLA LEKA

Prevela
Gordana Subotić

Laguna

Naslov originala

Nicola Lecca
HOTEL BORG

Copyright © 2006 Arnoldo Mondadori Editore S.p.A., Milano
Translation Copyright © 2008 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Ajnaru Arnu, Margaret, Rosi, Arni Bjork i Andisu Usku,
mojoj islandskoj porodici.*

PRVI DEO

PRVI ČIN
Dosada

(...)

Oskar je potpuno nepokretan: liči na počasnog stražara u nekoj operetskoj kraljevini. Na sebi ima uniformu od crvenog pliša s dva reda pozlaćene dugmadi; u belim rukavicama namešta okruglu kapu na glavi. I pantalone su mu crvene. Oskar ih je jutros, pre nego što je krenuo na posao, temeljno ispegla. Dok se vozio autobusom, stajao je da ih ne bi izgužvao. Avaj, autobus kojim putuje na posao – linija trideset šest – toliko je star i raskliman da mu je potrebna veština akrobate ne bi li se održao na nogama. Dok stoji ukočen, Oskar pomno posmatra iskusnije kolege kako služe čaj od stola do stola i misli kako će jednog dana i njemu dozvoliti da nosi ovale pune kanapea i još veće na kojima se šepure kolačići punjeni kremom i tropskim voćem.

Službenica zadužena za zapošljavanje vrlo jasno mu je stavila do znanja: „Prvi meseci biće teški i dosadni. Sve vreme ćeš morati nepomično da stojiš na ulazu u *Promenad* i naklonom pozdravljaš goste koji dolaze i odlaze. Tek kasnije, pošto dobro upoznaš salu i posao konobara, i sam ćeš moći da poslužuješ čaj, marmeladu od narandže i sve ostalo.“ Oskar ju je u tišini slušao i ne shvatajući ozbiljno njeno upozorenje

ubeđivao sebe da je odličan posao pozdravljati bogataše za platu i da ga dosada svakako neće obeshrabriti.

Uznemiravala ga je, međutim, slika ubijenog deteta, neuredno zalepljena na stub ulične svetiljke u predgrađu Pekam u kom je živio: „UBIJEN“, pisalo je crvenim slovima, a ispod toga je pročitao: „Ako možete da pomognete u pronalaženju ubice, pozovite policiju.“

Svakog jutra dok je odlazio na posao, ubijeno, čudno osmehnuto dete posmatralo ga je s fotografije i pobuđivalo mu tužne misli. Oskar je pokušavao da ne obraća pažnju, što je bilo nemoguće jer se fotografije ubijenog dečaka nisu mogle izbeći. Bilo ih je svugde: u izlozima prodavnica, na autobusima, pa čak i u biblioteci tog opasnog, ali jeftinog kvarta u kom su porodice što su zapale u dugove iznajmljivale studentima sobe na mansardama za manje od pedeset funti nedeljno.

Pekam je bio turobno mesto. U prodavnicama se prodavalo čudno jestivo korenje, veštački nokti i ukradeni mobilni telefoni, a piliće koji su nakon jutarnje isporuke očigledno dugo stajali van hladnjaka nabacali bi u gomili na trotoar ispred prodavnice i usred njih poboli karton s natpisom „Piletina po izboru za tri funte“.

Svakako je bila ironična igra sudbine to što je Oskar u jednom istom danu živio u dvema potpuno suprotstavljenim stvarnostima – ujutru se budio u sirotinjskoj četvrti Pekam da bi se nedugo zatim našao u veličanstvenom hotelu *Dorchester* s korintskim stubovima i podovima ukrašenim orijentalnim mozaikom. Zabavljala ga je tolika razlika. Uveče se, zapravo, zasićen prigušenim svetlom i uljudnim gostima sale *Promenad*, sa zadovoljstvom vraćao u Pekam među karipske zvuke i jake mirise istočnjačkih začina što bi ga zapahnuli čim izađe iz autobusa, mešali mu se u glavi i opijali ga.

(...)

Oskar je rođen u Geteborgu, upravo tamo gde se južna Švedska sreće s Norveškom. Nasuprot onom što se priča u skandinavskim zemljama, Geteborg je veseo grad u kom ujutru deca priljubljuju ustašca uz prozore u tramvaju praveći oblaciće od pare. Napolju je toliko hladno da se plavi tramvaji pretvaraju u plavobeke. Oskar voli tramvaje: spori su, a dok se kreću, proizvode nekakav starinski zvuk.

Oskarov otac je cvećar. Istini na volju, taj čovek je najznačajniji gradski cvećar, čija se cvećara nalazi u *Kungsgatanu*, što znači ništa manje nego „kraljevski bulevar“.

Oskarov otac je vrlo visok čovek s velikim naočarima crnog rama, pomalo zastarelog oblika, i toliko je ponosan na svoju cvećaru da je često s večeri, kad se vrati kući i sedne za trpezu s porodicom, tužan što pred sobom ima gustu čorbu od kupusa umesto cveća.

Početkom sedamdesetih – u vreme kad Oskar još nije bio rođen – glumica Greta Garbo jednom prilikom nakratko je posetila njegovu cvećaru i on je od tada izuzetno ozbiljno shvatao svoje zanimanje posvećujući mu preteranu, gotovo opsesivnu pažnju. Tog novembarskog dana u cvećari je bilo

vrlo malo kupaca budući da je još bilo rano za poručivanje božićnih ukrasa. U jednom trenutku Oskarov otac je podigao pogled s novina koje je čitao i zagledao se u vrata: dugačka crna limuzina zaustavila se upravo ispred radnje. Nedugo potom vozač je, hitro napustivši sedište za volanom, otvorio zadnja vrata.

Iz limuzine graciozno izlazi jedna žena – Greta Garbo.

Oskarov otac gleda glumicu kako ulazi u cvećaru i s jedva primetnim osmehom lagano prilazi pultu. Tih nekoliko kratkih trenutaka je na njega ostavilo izuzetan utisak. Greta Garbo je još lepa, ima visoko čelo i tajanstven pogled. I baš dok je Oskarov otac u sećanje pohranjivao trenutak dostojan Đotove slike, glumica mu se obratila govoreći vrlo sporo. Rekla je: „Htela bih da pošaljem cveće u Stokholm, dvanaest ruža. Dvanaest belih ruža.“ Zatim je dodala: „Je li to izvodljivo?“

„Naravno da je izvodljivo... mi ovde imamo uslugu *Interflora*“, ponosno je odgovorio i odmah uzeo formular za međugradske isporuke. Popunjava ga, ali je toliko uzbuđen da je pogrešio pišući ime i adresu primaoca. Garbo primećuje da je izazvala uzbuđenje i to joj godi. Oskarovom ocu je, u međuvremenu, sinula ideja: da iskoristi priliku i zamoli glumicu da je fotografiše.

Ona – ni ne razmišljajući – pristaje. Od tada je njena fotografija izložena na počasnom mestu u radnji i svako ko prvi put uđe ne može da je ne primeti i zapita: „Zar je Garbo bila vaša mušterija?“ Oskarov otac u takvim prilikama oseti žmarce od uzbuđenja i dišući dublje nego obično odgovara: „Da, gospođa Garbo je *dugo vremena* bila moj klijent.“ Izgovarajući to svestan je da pomalo preteruje, ali se uporno drži te priče zato što, u osnovi, nema ničeg lošeg u tome i zato što Greta Garbo *jeste*, makar samo jedanput, ušla u njegovu

radnju i poželela da pošalje dvanaest belih ruža u Stokholm, u rezidenciju danskog ambasadora.

Oskarov otac je dosad više od hiljadu puta ispričao ovu priču i nije se umorio. Sa zadovoljstvom bi je ispričao još hiljadu puta. U njegovom životu bilo je malo uzbudljivih trenutaka, a ovaj je svakako najvažniji.

(...)

Život u Londonu u početku je delovao jednostavno. Oskar je u hostelu *Oval* delio sobu s trojicom veoma neurednih mladih Francuza koji su vrlo retko spavali. Upravo su mu oni – pošto su im dojadile njegove žalopojke – predložili da kupi časopis *Lut* s oglasima koji su u to vreme, baš kao i danas, nudili sve i svašta: oldtajmere, stolice za ljuljanje, baštovanski alat, morske kornjače i – ko voli – žensko društvo za samotne večeri. Oskaru se svidela ideja da u takvom časopisu traži stan i čim ga je kupio seo je za stočić jednog kafea i počeo da čita oglase. Početni zanos završio se razočaranjem: stanovi su bili suviše skupi. Naročito u Kensingtonu i Najtsbridžu gde su garsonjere koštale koliko i ogromne kuće u Geteborgu i okolini.

Nastavivši potragu, Oskar je vrlo brzo u oglasima primetio četvrt Pekam i s nestrpljenjem pročitao nekoliko povoljnih ponuda. Privučen jednim detaljem odmah je otišao do govornice i pozvao. S druge strane začuo je ženski glas.

Soba za iznajmljivanje bila je još slobodna i gospođa ga pozva da je pogleda istog dana oko podneva: „Treba da uhvatiš autobus trideset šest i da siđeš pre Kvins rouda. Ja ću te

čekati na stanici.“ Oskar je postupio po uputstvu i sreo se sa ženom, gospođom s Trinidadada, koja je hodala brzo i govorila koliko je neophodno. „Moramo da požurimo“, rekla mu je i nije trebalo ni da napomene da je Pekam uzavrela četvrt u kojoj je nemoguće dosađivati se.

Oskar je gledao okolo. Video je tezge na kojima su prodavali tapioku, neobične radnjice snabdevene svakojakim vrstama povrća i brdom gnjilih banana; video je pekaru u kojoj su se prodavali i lekovi. Naišao je čak i na prodavnicu u čijem je izlogu bio poređan niz salonskih stočića u obliku leoparda. Baš pored nje nalazio se njegov novi dom. Oskar je ušao i odmah se izuo.

Njegova soba bila je na poslednjem spratu i – kako je oglašavao – ako se dobro zagleda kroz prozor, u daljini je mogao da nazre kupolu katedrale svetog Pavla. U sobi je bilo malo jednostavnog nameštaja, a na zidovima ružne tapete s motivima plavih i zelenih paunova.

Dogovorili su cenu od četrdeset osam funti nedeljno, što zaista nije bilo mnogo. „Ali ćeš morati da mi paziš mačku – četvrtkom – kad odlazim sestri u Kembridž“, rekla mu je žena ne prihvatajući primedbe.

Oskaru se London odmah učinio haotičnim i prljavim. Privilegovan grad koji nikom nije pripadao, u kom su se dešavali važni događaji i brzo bivali zaboravljeni. Možda se zato nije nimalo uzbudio kad ga je prvi put obilazio autobusom.

Kasnije je napisao u svom dnevniku:

London je suviše velik grad: ružan, ali lep za život. Podseća na duboku baruštinu, na površini plutaju cvetovi lotosa, a u dubini plivaju debele ljigave žabe.